

Ett företag köper in många olika varor och tjänster under ett år. Inköpen som sker kontant eller på kredit görs vid flera olika tillfällen. Om företaget inte förbrukar [använder] allt som köps in kommer deras produkter, normalt, förbrukas under nästa verksamhetsår.

Lagen

Enligt svensk skattelag får företaget enbart göra skattemässiga avdrag för utgifter som är förbrukade, d v s använda eller sålda. Deras osålda produkter flyttas vid årets periodisering från företagets resultaträkning [RR] till deras balansräkning [BR].

Behov av periodisering

Eftersom företaget, enligt lag, ska visa ett rättvisande resultat ska det redovisa vilka inkomster som presterats och vilka utgifter som är förbrukade under en specifik och avgränsad tidsperiod - normalt ett år; 1/1-31/12.

Merparten av företagets utgifter förbrukas under innevarande verksamhetsår. Det innebär att de inte kräver en aktiv periodisering. Det är enbart de utgifter som passerar verksamhetsårsgränsen, t ex 31 dec, som ska periodiseras i samband med årets bokslut.

IB = UB

Årets ingående balans [IB], den 1 jan, är samma som förra årets utgående balans [UB]. Om du har 35 varor à 50 kr = 1 750 kr, den 31 december 20x1 har du samma värde i företagets bokföring den 1 januari 20x2.

Årets varukostnad

När företaget periodiserar deras varuinköp tas hänsyn till vad som fanns i lager vid årets start [IB_{lager}] och vid årets slut [UB_{lager}]. Du använder dig av formeln,

$$\begin{aligned} \text{KSV [kostnad sålda varor]} \\ = \text{IB}_{\text{lager}} + \text{årets varuinköp} - \text{UB}_{\text{lager}}. \end{aligned}$$

Exempel #1

Dyk Ner AB har 55 000 kr i innevarande lager vid årets start och under året har deras samlade varuinköp uppgått till 625 000 kr. Vid årets utgång finns det kvar varor i lager för 105 000 kr.

IB Lager, 1 jan, 20x2	55 000 kr.
Årets samlade varuinköp	+ 625 000 kr.
UB Lager, 31 dec, 20x2	- 105 000 kr.
Årets varukostnad [KSV]	= 575 000 kr.

Företagets varukostnad blir 575 000 kr. Det innebär att de lyckats sälja förra årets lager [55 000 kr] men inte hela inköpet detta år.

Konton

I bokföringen används normalt nedan konton i samband med varukostnad,

4010	Varuinköp.
4960	Förändring av varulager.
1460	Varulager.

Direkt metod

När du använder dig av direkt metod påverkas kontot 4010 Varuinköp med det belopp som krediteras och flyttas till kontot 1460 Lager i BR. När du krediterat kontot 4010 blir företagets varukostnad saldot på konto 4010.

Exempel #2

Ditt företag har köpt in varor vid tre tillfällen för sammanlagt 22 000 kr. Vid årets slut finns osålda varor kvar för 4 000 kr. Företagets varukostnad blir samma som saldot på konto 4010, 22 000 kr – 4 000 kr = 18 000 kr.

4010	Varuinköp				4 000 [K]
1460	Varulager			4 000 [D]	
			4010 Varuinköp	1460 Varulager	
4/3	6 000	4 000	31/12	31/12	4 000
18/9	5 000				
12/11	11 000				

Formel

KSV [kostnad sålda varor]

= IB_{lager} + årets varuinköp – UB_{lager}

KSV

= 0 + 22 000 kr – 4 000 kr.

= 18 000 kr.

Varukostnad - direkt metod

= saldo konto 4010.

= 22 000 kr [D] – 4 000 kr [K]

= 18 000 kr.

Indirekt metod [rekommenderas]

När du använder dig av den indirekta metoden påverkas inte kontot 4010-Varuinköp utan du använder dig av underkontot 4960-Förändring av varulager. Företagets varukostnad räknas fram genom att du minskar saldot på konto 4010 med saldot på konto 4960.

Ditt nystartade företag har köpt in varor vid tre tillfällen för sammanlagt 31 000 kr. Vid årets slut finns osålda varor kvar, 12 000 kr. Det innebär att företagets varukostnad räknas fram genom att ta saldot på konto 4010, 31 000 kr och minska det med saldot på konto 4960, 12 000 kr.

4010 Varuinköp		
22/01	8 000	
17/4	10 000	
13/10	13 000	

4960 Förändring, varulager

	31/12	12 000
--	-------	--------

1460 Varulager

31/12	12 000	
-------	--------	--

Formel

KSV [kostnad sålda varor]

= IB lager + årets varuinköp - UB lager.

KSV

= 0 + 31 000 kr - 12 000 kr.

= 19 000 kr

Varukostnad

= saldo konto 4010 - saldo konto 4960.

= 31 000 kr [D] - 12 000 kr [K].

= 19 000 kr.